

Поняття контролю навчальної діяльності студентів: функції, принципи організації, види та форми Колесник О.М. №2

У ВИЩІЙ ШКОЛІ наприкінці кожного семестру проводять іспити і заліки відповідно до «Положення про курсові екзамени та і заліки у вищих навчальних закладах системи України».

ЗАЛІКИ

Заліки, як правило, є формою перевірки успішного виконання лабораторних і розрахунково-графічних робіт, курсових проектів (робіт), засвоєння навчального матеріалу на практичних і семінарських заняттях, а також способом перевірки проходження навчальної і виробничої практики та виконання у процесі цих практик усіх навчальних доручень відповідно до програми. В окремих випадках заліки можуть проводити і з дисципліни загалом, і з окремих її частин.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА СЕСІЯ

ВИНОСИТЬСЯ, ЯК ПРАВИЛО НЕ БІЛЬШЕ 6 ЗАЛІКІВ, 5 ІСПИТІВ

Студенти складають заліки у процесі виконання практичних і лабораторних робіт

Студент зобов'язаний скласти всі заліки до початку екзаменаційної сесії

На підготовку до кожного іспиту дають 3 ~ 4 дні.

Що ж потрібно пам'ятати студентіві, аби успішно підготуватися до іспитів?

ознайомитися з програмою проведення іспитів із навчальної дисципліни.

скласти план повторення й систематизації навчального матеріалу на кожен день.

необхідно вибрати потрібні навчальні посібники, рекомендовану літературу

не можна обмежуватися конспектами лекцій (конспект лекцій може слугувати лише орієнтиром, планом-програмою засвоєного навчального матеріалу).

Послідовність роботи у підготовці до контрольних заходів:

уважно прочитати й усвідомити суть вимог конкретного питання програми;

ознайомитися з конспектом;

уважно опрацювати необхідний навчальний матеріал за навчальними посібниками та рекомендованою літературою.

Необхідно готуватися у читальному залі бібліотеки чи в спеціалізованому навчальному кабінеті.

Тут в оптимальні умови для цілеспрямованої роботи, немає чинників, що відволікають увагу (радіо, сусіди, інші побутові подразники).

Готуючись до онтрольних заходів, необхідно особливо ретельно дотримуватися санітарно-гігієнічних вимог.

передумова студентського успіхів у кар'єрному сходженні:

СИСТЕМАТИЧНА ПРАЦЯ З ПЕРІОДИЧНИМИ
ВИДАННЯМИ. (ЗВИЧКА ЧИТАТИ ГАЗЕТИ, ЖУРНАЛИ
(НАСАМПЕРЕД — ПОВ'ЯЗАНІ З МАЙБУТНІМ ФАХОМ,
РОБИТИ ВИПИСКИ, РОЗМІЩУВАТИ ЇХ У ПЕВНІЙ
СИСТЕМІ)

ПОНЯТТЯ "КОНТРОЛЬ" ТА "ОЦІНКА"

*дидактичні поняття, які становлять
необхідну й важливу ланку
дидактичного процесу*

Контроль

дидактичне поняття, становить собою сукупність усвідомлених дій, спрямованих на отримання відомостей про рівень опанування окремими студентами (слухачами), програмного матеріалу, оволодіння теоретичними й практичними знаннями, навичками і вміннями, що необхідні в процесі виконання завдань професійної діяльності.

Педагогічний контроль -

*система перевірки
результатів навчання і
виховання студентів*

Педагогічний контроль

ГОЛОВНА МЕТА ПЕДАГОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ

визначити якість засвоєння навчального матеріалу

ступінь відповідності сформованих умінь та навичок цілям та завданням навчання.

має відповідати певним вимогам і бути об'єктивним

охоплювати всі ланки навчального процесу

Педагогічний контроль має бути :

ДІАГНОСТИЧНИМ

КЕРІВНИМ

РОЗВИВАЛЬНИМ

ОЦІНЮВАЛЬНИМ

СИСТЕМАТИЧНИМ

УСБІЧНИМ

СПРИЯТИ РОЗВИТКУ

СПРИЯТИ УДОСКОНАЛЕННЮ

ФОРМУЮЧИМ

ВИХОВНИМ

ОСВІТНІМ

Функції контролю за навчальним процесом у вищих навчальних закладах:

- ❖ **діагностична**, яка сприяє з'ясуванню об'єктивного рівня професійних знань, навичок і вмінь у студентів;
  - ❖ **корегувальна**, котра полягає у внесенні змін у процес навчально-пізнавальної діяльності на основі об'єктивної оцінки попередніх знань, навичок і вмінь;
  - ❖ **освітня**, сутність якої в тому, що вона сприяє поглибленню, розширенню і вдосконаленню професійних знань, навичок і вмінь студентів і слухачів;
  - ❖ **виховна**, яка полягає в тому, що у процесі контролю формуються громадянські якості;
  - ❖ **стимулююча**, що спонукає до активності у дидактичному процесі та вдосконаленні своїх знань, навичок і вмінь;
  - ❖ **оцінювальна**, сутність якої — у вимірюванні та оцінці знань, навичок і вмінь студентів. На практиці її здійснюють, виставляючи оцінки;
  - ❖ **розвивальна**, яка виявляється в тому, що будь-який контроль викликає певне психічне напруження особистості, розвиток її розумових і фізичних сил, творчого мислення тощо;
  - ❖ **мобілізуюча**, котра підсилює, концентрує, зосереджує моральні, інтелектуальні й фізичні зусилля на усунення виявлених недоліків або досягнення нових успіхів у навчанні.
-

<i>ПРИНЦИПИ КОНТРОЛЮ</i>	<i>ПОЯСНЕННЯ</i>
індивідуального (за стилем і формами) підходу до перевірки та оцінки знань, навичок і вмінь студентів;	передбачає оцінювання кожного студента залежно від можливостей і здібностей, теоретичної та практичної підготовки, виявлених зусиль, сумлінності, активності в самостійній роботі
систематичності та регулярності перевірок і оцінювання навчально-пізнавальних дій студентів;	вимагає виконання контролю на всіх етапах дидактичного процесу за певним планом.
урізноманітнення видів і форм контролю, урахування виду й роду майбутньої професійної діяльності;	контролю передбачає застосування різних форм, метода, прийомів і способів для оцінювання теоретичної та практичної підготовки студентів та її якості.
всеосяжності, яка передбачає всебічність, тематичність і повноту контролю та оцінювання;	вимагає під час контролю охоплювати всі аспекти професійної підготовки студентів.
об'єктивності перевірок та оцінювання;	оцінювання у процесі контролю за науково розробленими критеріями, уникання суб'єктивних суджень та висновків педагога, які ґрунтуються тільки на поверховій перевірці знань, навичок і вмінь студентів.
диференційованості контролю та оцінювання;	базується на конкретній оцінці навчальних дій кожного студента з урахуванням змісту і специфіки їхньої професійної діяльності.

За призначенням і характером контроль поділяють на попередній, поточний, періодичний, підсумковий, взаємоконтроль, самоконтроль.

- Попередній контроль проводять, щоб визначити рівень підготовленості студентів на початку нового навчального року чи періоду. Результати цього контролю суттєво впливають на з'ясування початкової ситуації для подальшої організації навчального процесу у вищому навчальному закладі, конкретизування, оптимізації та більш цілеспрямованого визначення його змістового компонента, обґрунтування послідовності опрацювання розділів і частин навчальних предметів, визначення основних методів, форм і засобів його проведення та ін.
  - Поточний контроль застосовують для перевірки і окремих студентів, і академічних груп, як правило, у повсякденній навчальній діяльності, насамперед, на планових заняттях. Педагог систематично спостерігає за навчальною роботою студентів, перевіряє рівень опанування програмного матеріалу, формування практичних навичок та вмінь, їхньої міцності, а також виставляє відповідні оцінки за уст відповіді, контрольні роботи, практичне виконання певних нормативів, передбачених збірниками нормативів і програмою навчальних дисциплін.
-

Поточний контроль

має виховний характер, бо спрямований на стимулювання у студентів прагнення систематично самостійно працювати над навчальним матеріалом, підвищувати свій рівень знань, а також на вдосконалення педагогічної майстерності викладача.

Періодичний контроль:

має системний, плановий і цілеспрямований характер. Він полягає у визначенні рівня та обсягу оволодіння знаннями, навичками і вміннями наприкінці тижня, місяця, кварталу, півріччя, навчального року. Цей контроль здійснюють і у процесі планових занять (навчань), і в спеціально відведений резервний час.

Підсумковий контроль

спрямовано на визначення рівня реалізації завдань, сформульованих у навчальних програмах, планах підготовки та в інших документах, які регламентують навчально-виховний процес. Він охоплює і теоретичну, і практичну підготовку студентів, проводять його, як правило, наприкінці зимового й літнього періодів навчання, під час спеціальних заходів перевірки.

**існує встановлений порядок
виконання контролю, який визначено:**

- директивами,
  - наказами,
  - спеціальними інструкціями,
  - порадами
  - методичними вказівками
-

У навчально-виховному процесі діє взаємоконтроль у формі:

- ✓ порад;
  - ✓ консультацій;
  - ✓ обміну досвідом;
  - ✓ допомоги найкращих студентів тим, які відстають у навчанні.
-

До основних форм організації перевірки знань, навичок і вмінь, окрім самоконтролю, належать:

Індивідуальна
перевірка

Мета індивідуальної перевірки — визначити, на якому рівні кожен студент оволодів сукупністю знань, навичок і вмінь, розвитком професійних якостей, а також визначити основні недоліки й шляхи їх усунення.

Фронтальна перевірка

Фронтальну перевірку застосовують, щоб за відносно короткий термін часу з'ясувати рівень опанування програмного матеріалу. Педагог готує з певної теми короткі запитання, які він задає студентам, і вимагає коротких відповідей на них з місця. Наприклад, фронтальна письмова робота.

Групова перевірка

Групова перевірка спрямована на з'ясування рівня колективних дій, злагодженості й згуртованості під час виконання завдань. роблять висновки про можливість використання набутих знань.

методи перевірки

(Відповідно до цілей контролю, які визначають педагоги, для реалізації цих форм перевірки використовують певні методи.)

<i>№ З/П</i>	<i>Основні методи перевірки успішності студентів у дидактичному процесі</i>	<i>Практичне значення</i>
1	побічне спостереження	за допомогою методу спостереження за навчально-пізнавальною діяльністю студентів педагог докладно пізнає їх діяльність, ставлення, волю й бажання, з'ясовує нахили і здібності, успіхи, поведінку, можливості та способи дій у певних ситуаціях, визначає обсяг і глибину оволодіння професійними знаннями, рівень опанування відповідними навичками та вміннями, ступінь сформованості особистісних якостей, визначає недоліки й шляхи їх усунення тощо. Контрольне спостереження можна здійснити в будь-який час і на будь-яких заняттях.
2	письмові роботи	Письмовий контроль забезпечує глибоку й всебічну перевірку опанування програмного матеріалу. За допомогою письмових робіт одночасно контролюють значну кількість студентів у різних галузях знань.
3	усне опитування	здійснюють за допомогою бесіди, оповідання студента, тлумачення певних теорій, ідей, поглядів професійних явищ тощо, їхня найбільша методична цінність - те, що вони забезпечують безпосередній живий контакт педагога з тими, хто навчається. В основі усного опитування - монологічна відповідь студента або бесіда. Цей метод, завдяки своїй специфіці й характеру застосування, використовують і щоденно на планових заняттях, і на різноманітних перевітках.
4	метод вправління - практичні заняття, практикуми, практики	Досить ефективний метод перевірки результатів навчання студентів.

становлять стандартизовані комплект завдань щодо певного навчального матеріалу, за допомогою яких визначають рівень його опанування. Тести дають змогу об'єктивно оцінювати рівень опанування теоретичних знань" практичних навичок та вмінь.

Щодо цілей навчання тести поділяють на чотири види:

- перевірки знань (фактів, понять, законів, теорій), тобто знання таких відомостей, які необхідно було раніше запам'ятати і тепер відтворити. Головне тут-репродукування знань;
  - виявлення вмінь виконати певні розумові дії на основі здобутих знань. Вимагають уміння розв'язати типові завдання;
  - виявлення вмінь самостійно здійснити критичний аналіз вивченого матеріалу;
  - визначення вмінь студентів творчо використовувати здобуті знання під час розв'язання нестандартних завдань.
- Варто зазначити, що нині в українській педагогічній і психологічній літературі не існує узгодженого погляду на використання дидактичних тестів і у виявленні рівня опанування знань, навичок і вмінь, і для перевірки їх міцності, надійності.

Література:

- Алексюк А. А, Педагогіка вищої освіти України, історія. Теорія. - К., 1998.
  - Варій М. Й., Ортинський В. Л. Основи психологи і педагогіки: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007.
  - Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Навчальний посібник. - Дрогобич: Коло, 2003. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. - Київ: Центр навчальної літератури, 2003. [\[1\]](#)
  - Зайченко І. В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. - Чернігів, 2003.
  - Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка: Підручник -К.: Знання-Прес, 2003.
  - Кузьмінський А. і. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. - К.: Знання, 2005.
  - Мазуха Д. С, Опанасенко Н. і. Педагогіка: Навч. посібник. - К.: Центр навчальної література 2005.
  - Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: Навчальний посібник. - К.: КДНК, 2001.
  - Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі: Навч. посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007. Падалка О. С. та ін. Педагогічні технології: Навчальний посібник. - К., 1996.
  - Пальчевський С. С. Педагогіка: Навчальний посібник. - К.: Каравела, 2007.
  - Ягупов В. В. Педагогіка: Навчальний посібник. - К.: Либідь 2002.
-